HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

SBORNÍK KORPORÁTNÍCH JUDIKÁTŮ MĚSÍCE

LEDEN–PROSINEC 2024

OBSAH*

LEDEN 2024 | Povinnost k rozdělování zisku v s.r.o.? 4

ÚNOR 2024 | Důležité důvody k rozdělování zisku v a.s. (vodárenské společnosti) 5

BŘEZEN 2024 | Zastoupení jednatele na valné hromadě 6

DUBEN 2024 | Hrozící úpadek a jednatelé 7

KVĚTEN 2024 | Výklad zakladatelských právních jednání 8

ČERVEN 2024 | Právo na odkup podílu 9

ČERVENEC 2024 | Rozdělení podílu soudním smírem (zrušení spoluvlastnictví) 10

SRPEN 2024 | Účinnost jednostranného jednání doručeného e-mailem 11

ZÁŘÍ 2024 | Ručení zahraničního člena voleného orgánu za dluhy společnosti 12

ŘÍJEN 2024 | Ručení statutárního orgánu 13

LISTOPAD 2024 | Určitost zápisu předmětu podnikání 14

PROSINEC 2024 | Vada smlouvy o výkonu funkce jako důvod neplatnosti usnesení valné hromady 15

**Předložený sborník je souhrnem rozhodnutí Nejvyššího soudu, která byla vybrána a publikována na osobním profilu LinkedIn Ondřeje Floriána. Níže poskytnuté právní věty jsou upraveným textem daných rozhodnutí, nejsou tedy doslovným přepisem ani právními větami vybranými Nejvyšším soudem k publikaci ve sbírce rozhodnutí ani v jiném dokumentu. Krátké komentáře H&P k daným rozhodnutím jsou čistě orientační; nejedná se o právní stanovisko ke kterémukoliv z rozhodnutí, ale o zjednodušený přepis obsahu daných rozhodnutí.*

PŘEDMLUVA

Vážení klienti, obchodní partneři a nadšenci pro korporační právo,

s potěšením Vám představujeme čtvrté vydání našeho sborníku vybraných rozhodnutí Nejvyššího soudu, který pro Vás již tradičně připravujeme od roku 2020. Celý rok 2024 jsme sledovali klíčová rozhodnutí Nejvyššího soudu, která ovlivňují praxi v oblasti korporačního práva, letos také s jednou vlaštovkou pro obchodní korporace od Soudního dvora Evropské unie.

Právo obchodních korporací zůstává dynamickým a neustále se vyvíjejícím oborem. Proto v HAVEL & PARNERS již pátým rokem sledujeme a analyzujeme nejnovější soudní rozhodnutí, která často mění zavedené obchodní zvyklosti. Díky našemu pravidelnému monitoringu činnosti Nejvyššího soudu Vám můžeme pomoci udržet krok s těmito změnami a zajistit, že Vám žádná důležitá novinka neunikne.

Vybíráme rozhodnutí, která svým přínosem pro výklad právních norem řeší určité otazníky z praxe, ale také rozhodnutí, která od základu mění dosavadní přístup k psanému právu obchodních korporací a jeho chápání. Tato rozhodnutí mají praktický význam a přímý dopad na řízení obchodních korporací a jsou důležitá i pro obchodní rozhodování podnikatelů.

Rok 2024 byl bohatý na klíčová rozhodnutí, která ovlivnila různé aspekty korporačního života. Nejvyšší soud se zaměřil na palčivé otázky, jako jsou limity rozdělování zisku v různých kapitálových společnostech, zastupování na valné hromadě, povinnosti statutárních orgánů a možnosti ručení jejich členů za způsobenou újmu, výklad obsahu zakladatelského právního jednání či rozdělování spoluvlastnictví k podílům a na mnoho dalších témat, která si reakci dovolacího soudu zasloužila. Tato rozhodnutí na straně jedné přinášejí větší jasnost při výkladu právních norem, zároveň ale často přinášejí také zásadní změny v jejich chápání.

Ve sborníku najdete všechna vybraná rozhodnutí opatřená naším krátkým komentářem. Děkujeme Vám za trvalou podporu a důvěru v naši práci. Věříme, že Vám tato publikace poslouží jako průvodce nejnovější rozhodovací praxí, pomůže Vám lépe porozumět aktuálním trendům a usnadní orientaci v množství korporačních pravidel.

Přejeme Vám příjemné čtení a ani v roce 2025 nezapomeňte každý měsíc sledovat náš výběr TOP korporátních judikátů na LinkedIn.

Ondřej Florián & Jiří Kunášek & Kamil Kovaříček

ONDŘEJ FLORIÁN
Partner
ondrej.florian@havelpartners.cz

JIŘÍ KUNÁŠEK
Partner
jiri.kunasek@havelpartners.cz

KAMIL KOVAŘÍČEK
Senior advokát
kamil.kovaricek@havelpartners.cz

LEDEN 2024

Povinnost k rozdělování zisku v s.r.o.?

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2023, sp. zn. 27 Cdo 1306/2023

rozdělení zisku v s.r.o., neplatnost usnesení valné hromady, důležité důvody

Krátký komentář H&P | Rok 2024 jsme začali rozhodnutím Nejvyššího soudu z kategorie těžké váhy pro korporační praxi – rozhodnutím, které řeší rozdělování zisku ve společnostech s ručením omezeným.

V tomto rozhodnutí se Nejvyšší soud zabýval otázkou, zda se závěry jeho dřívější judikatury o (byť částečném) nerozdělení zisku pro akciové společnosti uplatní i pro společnosti s ručením omezeným. O nerozdělení zisku dle této judikatury mohla valná hromada akciové společnosti totiž rozhodnout pouze tehdy, pokud pro to existují důležité důvody a je zároveň respektován zákaz zneužití většiny hlasů. Zjednodušeně se tak občas hovořilo o povinném rozdělování zisku v poměrech akciových společností.

Nejvyšší soud v tomto případě posuzoval otázku (ne)platnosti usnesení valné hromady s.r.o., kterým došlo k rozdělení 84 % rozdělitelného zisku za účetní období mezi společníky a k zadržení zbylých 16 % zisku ve společnosti. Toto usnesení valné hromady napadl minoritní společník. Dle minoritního společníka totiž neexistovaly pro zadržení 16 % zisku důležité důvody, a proto mělo dojít k rozdělení i této části zisku mezi společníky. Přijaté usnesení valné hromady tak považoval za neplatné.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že výše uvedené závěry o „povinnosti zisk rozdělovat“ nejsou bez dalšího přenositelné do poměrů společnosti s ručením omezeným, a to s ohledem na odlišnou povahu společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Ač se totiž jedná v obou případech o kapitálové obchodní společnosti, existují mezi nimi četné rozdíly.

Nejvyšší soud proto uzavřel, že valná hromada společnosti s ručením omezeným není při rozhodování o (ne)rozdělení zisku omezena tak, jako je tomu v případě akciové společnosti. I tak je však vždy potřeba brát v potaz obecné limity, zejména otázku zneužití hlasů k újmě celku.

Uvedené je zcela zásadním závěrem pro korporační praxi. Doposud bylo totiž sporné a nejasné, jaké je postavení společníků při rozhodování o rozdělení zisku společnosti s ručením omezeným a jaké možnosti společnost má při nakládání se ziskem.

Vybraná právní věta | Valná hromada společnosti s ručením omezeným nemusí rozdělit zisk mezi společníky, i když pro to nemá důležité důvody. Usnesení valné hromady společnosti s ručením omezeným přijaté v rozporu se zákonnými pravidly o rozdělení zisku chránícími věřitele společnosti nemá právní účinky. Rozhodne-li proto valná hromada společnosti s ručením omezeným o rozdělení zisku, aniž má k dispozici řádně schválenou účetní závěrku za předchozí účetní období, nemá takové rozhodnutí právní účinky *(pozn. schválená právní věta, ve sbírce č. 79/2024)*.

ÚNOR 2024

Důležité důvody k rozdělování zisku v a.s. (vodárenské společnosti)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2023, sp. zn. 27 Cdo 1671/2022

rozdělení zisku v a.s., neplatnost usnesení valné hromady, důležité důvody, vodovody a kanalizace, vodárenské společnosti

Krátký komentář H&P | V předchozí lednové části jste se mohli dočíst o vyhlíženém rozhodnutí z oblasti tzv. povinného rozdělování zisku v poměrech společností s ručením omezeným. Závěrem lednového rozhodnutí bylo, že se pro možnost usnesení valné hromady o částečném (ne)rozdělení zisku v s.r.o. zásadně tzv. důležité důvody nevyžadují. Naopak v a.s. se existence důležitých důvodů nadále vyžaduje, jinak je rozhodnutí o částečném (ne)rozdělení zisku stiženo vadou, která může vést mj. také k vyslovení jeho neplatnosti.

Nejvyšší soud judikuje, že důležité důvody musí být uvedeny v pozvánce, dostatečně vysvětleny na valné hromadě, alternativně je možné uvést je pro budoucí případy také do stanov. Nyní se však případy, kdy dochází k přijetí rozhodnutí o (ne)rozdělení zisku v souladu s tímto pravidlem, rozrostly o dalšího zástupce.

V tomto případě Nejvyšší soud shledal jako důležitý důvod skutečnost, že společnost, která nerozdělila zisk, byla akciovou společností provozující vodovodní a kanalizační infrastrukturu. To znamená, že podle zákona o vodovodech a kanalizacích má povinnost zajistit plynulé a bezpečné provozování takové infrastruktury a za takovým účelem vytvářet finanční rezervu dle plánu obnovy.

Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí uzavřel, že probíraná akciová společnost dle stanov tento účelově vázaný fond pro obnovu infrastruktury vytvářela (k tomu srov. TOP korpo judikát srpen 2023, nebo naši ročenku za předchozí roky). Pokud je pak rozhodnutí o (ne)rozdělení zisku v souladu s plněním těchto povinností a v souladu s plánem obnovy, Nejvyšší soud takové usnesení valné hromady zásadně považuje za souladné také s pravidlem o nutnosti existence důležitých důvodů pro částečné (ne)rozdělení zisku.

Z rozhodnutí také vyplývá, že pokud statutární orgán vodárenské společnosti sestavuje a plní plán obnovy korektně dle zákonných pravidel, je možné zmírnit i některá pravidla a podmínky pro to, aby společnosti takto účelově vázané fondy ve stanovách mohly platně zřídit. I tak však obecně velmi doporučujeme mít úpravu stanov i v této části v souladu s výše citovanou judikaturou Nejvyššího soudu z loňského roku.

I toto rozhodnutí vnímáme jako významné vyjasnění, co se se oblasti rozdělování zisku a případných sporů mezi společníky týká, a považujeme jej za prospěšné pro funkčnost kapitálových společností.

Vybraná právní věta | Odvádí-li k naplnění požadavku na tvorbu rezerv ve smyslu § 8 odst. 1 zákona o vodovodech a kanalizacích vlastník vodovodu nebo kanalizace část zdrojů do účelově vázaného fondu, který lze použít výhradně na obnovu vodovodu nebo kanalizace, je takový postup v plném souladu s účelem požadavku na tvorbu rezerv ve smyslu tohoto zákona.

Není-li stanovení přesné výše, do níž má být tento účelově vázaný fond naplněn, či určení toho, jak velká část zdrojů do něj bude přidělována, obsaženo ve stanovách (což je jinak obecným požadavkem pro účelově vázané kapitálové fondy), určí se výše odvodu do tohoto fondu podle zákonného plánu financování obnovy vodovodů nebo kanalizací, který zpracovává statutární orgán. Ten tak bezprostředně ovlivňuje „zbytkovou“ část zisku potenciálně způsobilého k rozdělení mezi akcionáře, avšak na základě konkrétního a zevrubného plánu dle § 13 vyhlášky, který podléhá dozoru orgánů veřejné správy, které za jeho porušení mohou ukládat veřejnoprávní sankce.

Odvádí-li pak akciová společnost, která je vlastnicí vodovodu nebo kanalizace, část zisku do účelově vázaného fondu vytvořeného k naplnění zákonného požadavku, jde o důležitý důvod, který brání tomu, aby byla tato část zisku rozhodnutím valné hromady rozdělena mezi akcionáře. Akcionáři, kteří vahou svých hlasů prosadí přijetí usnesení, jímž valná hromada rozhodne o přidělení části zisku do fondu vytvořeného v souladu s požadavky stanov, resp. § 8 odst. 1 zákona o vodovodech a kanalizacích a plánu financování obnovy vodovodu nebo kanalizací, zásadně své hlasy nezneužívají.

BŘEZEN 2024

Zastoupení jednatele na valné hromadě

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2023, sp. zn. 27 Cdo 1766/2023

výkon funkce jednatele, zastoupení jednatele, organizace valné hromady

Krátký komentář H&P | Nejvyšší soud v usnesení vybraném za březen 2024 posuzoval otázku možnosti delegace působnosti jednatelů ke svolávání a organizaci valné hromady.

Obecně platí, že jednatel společnosti vykonává svoji funkci osobně, a není tudíž oprávněn přenést její výkon na třetí osobu. Ve vztahu k valné hromadě je tomu tak například v případě rozhodování jednatele o jejím svolání, a to včetně určení místa, data a hodiny jejího konání a obsahu jejího pořadu. Takové rozhodnutí je možné učinit toliko osobně a nelze tuto působnost přenést na třetí osoby.

Třetí osoby lze však pověřit realizací rozhodnutí o svolání valné hromady, tedy typicky zajištěním navazujících kroků po tomto rozhodnutí, kterými standardně jsou rozeslání pozvánek, zajištění a organizace valné hromady apod.

Tento závěr přitom obdobně platí i pro realizaci rozhodování společníků mimo valnou hromadu (tzv. rozhodování per rollam).

V úpravě právní formy společnosti s ručením omezeným je do jisté míry sporné, zda jednatel může pověřit třetí osobu vedením valné hromady do zvolení jejího předsedy, jelikož taková výslovná možnost oproti úpravě akciové společnosti absentuje. Dle našeho mínění lze toto rozhodnutí vykládat mimo svůj výslovný text i tak, že takové pověření je realizací kroku navazujícího na rozhodnutí o svolání valné hromady (jde o její organizaci), a tedy takové pověření může být i v rámci s.r.o. přípustné.

Vybraná právní věta | Jednatel společnosti vykonává funkci osobně, není tudíž oprávněn její výkon přenést na třetí osobu. Ovšem lze připustit, aby třetí osobu pověřil k jednotlivým faktickým úkonům, jimiž je jeho rozhodnutí o rozhodování *per rollam* – v souladu s k tomu udělenými pokyny – realizováno, jako v této věci (např. zajištění vyhotovení návrhu rozhodnutí formou notářského zápisu, rozeslání návrhu rozhodnutí společníkům, vyrozumění společníků o rozhodnutí a výsledku hlasování).

DUBEN 2024

Hrozící úpadek a jednatelé

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 4. 2024, sp. zn. 27 Cdo 3019/2023

porušení péče řádného hospodáře, insolvence, ručení členů statutárního orgánu, úpadek

Krátký komentář H&P | Dubnovým rozhodnutím jsme zavítali do vod insolvenčních, avšak s dostatečným přesahem do oblasti péče řádného hospodáře, tak jak se pro korporátní judikát měsíce sluší a patří. Nejvyšší soud se zabýval případem, ve kterém posuzoval, zda jednatelé ručí za dluhy společnosti, která skončila v úpadku – to pro případné porušení jejich povinnosti vynaložit dostatečnou snahu k odvrácení úpadku (dle úpravy účinné do 31.12.2020).

V daném případě společníci odvolali sami sebe z pozic jednatelů společnosti v době, kdy společnost měla splatné dluhy společnosti ve výši přibližně pouze 35 000,- Kč, a nebyla tak v úpadku a z pohledu splatných dluhů ani úpadek nehrozil. Zároveň došlo k výpovědi nájemní smlouvy pro prostory, kde společnost realizovala svoji podnikatelskou činnost, a bylo tak otázkou, zda do budoucna bez snahy o nápravu bude vůbec schopna ve své obchodní činnosti pokračovat.

Nejvyšší soud připomněl, že se otázka, zda je společnost v hrozícím úpadku, nezodpovídá toliko s odkazem na splatné dluhy. Uvedl, že důležité je, zda lze důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků v budoucnu. V úvahu je tak nutné brát výhled podnikání ve vztahu ke všem peněžitým dluhům, nikoliv pouze k těm už po splatnosti. Bez povšimnutí pak nezůstalo, že část dluhů existovala již během funkčních období jednatelů, zesplatnila se nedlouho po jejich zániku, přičemž k zániku funkcí došlo z rozhodnutí jednatelů samých, jelikož byli zároveň společníky společnosti.

Nejvyšší soud dodal také to, že toliko formální zastávání funkce jednatele bez jejího reálného výkonu je zpravidla samo o sobě porušením péče řádného hospodáře. Jako korektní postup souladný s péčí řádného hospodáře soud popsal postup, kdy by se jednatelé snažili obnovit podnikatelskou činnost společnosti, zajistili obsazení krizového manažera, nebo alespoň komunikovali s věřiteli ohledně splatnosti jejich pohledávek. Pokud tak neučinili, jsou jednatelé vystaveni riziku, že bude soudem rozhodnuto o tom, že ručí za dluhy společnosti.

Od roku 2021 již riziko ručení jednatelů za dluhy společnosti v úpadku v zákoně o obchodních korporacích v této podobě není. V souvislosti s úpadkem však i tak jednatelům hrozí povinnost vydat získaný prospěch ze společnosti až 2 roky zpět (pro opožděný insolvenční návrh) a také povinnost doplnit majetkovou podstatu až do výše dluhů, a to s přihlédnutím k tomu, jakou měrou (a jak) k úpadku společnosti přispěli, zejména pak, pokud by společnost skončila v konkursu. Pro oboje je nutné právě takové porušení povinností jednatele, kterým bylo k úpadku přispěno. I zde je tak nutné dávat dobrý pozor na péči řádného hospodáře.

Vybraná právní věta | Pro posouzení hrozícího úpadku není rozhodné pouze to, zda jsou závazky dlužníka splatné, či nikoli. Naopak zákon pro zjištění hrozícího úpadku ukládá zkoumat všechny okolnosti, pro které je možné neschopnost dlužníka splnit podstatnou část svých peněžitých závazků předpokládat. Takovými okolnostmi mohou být například výše příjmů dlužníka, hodnota majetku dlužníka (a jeho likvidita), schopnost dlužníka nadále získávat příjem nebo doba, za kterou se jeho dluhy stanou splatnými, a výše těchto dluhů. O hrozící úpadek se tak může jednat, přestože převážná část závazků není splatná.

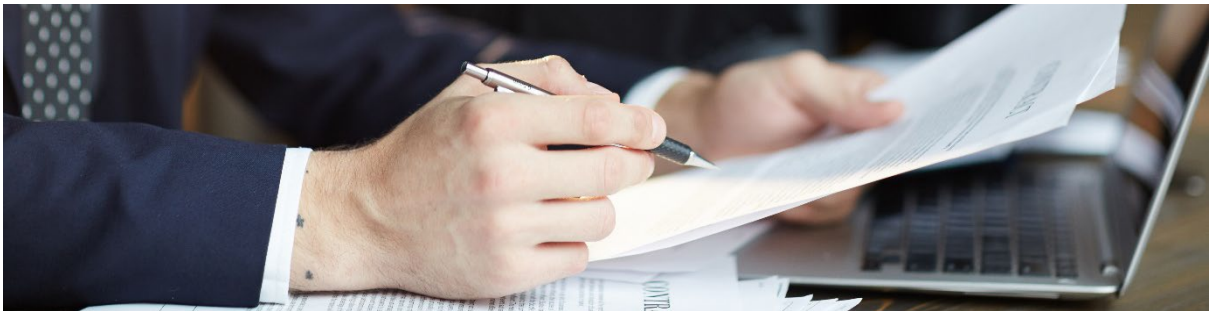
Zastává-li jednatel svoji funkci toliko formálně, tj. ve skutečnosti funkci nevykonává a plnění povinností statutárního orgánu bez dalšího přenechává druhému jednateli, popř. zaměstnancům společnosti, a ani nekontroluje, jak je společnost řízena a jak jsou její záležitosti spravovány, nelze zpravidla než uzavřít, že nejedná s péčí řádného hospodáře.

Dostala-li se společnost nejpozději ukončením nájemní smlouvy do stavu hrozícího úpadku (o němž žalovaní, vědomi si ukončení smlouvy o nájmu, museli vědět), měli žalovaní v souladu s péčí řádného hospodáře za účelem jeho odvrácení činit vše potřebné a rozumně předpokladatelné. Takovým jednáním mohly být například pokusy obnovit podnikatelskou činnost společnosti, zajištění „krizového manažera“ či alespoň snaha komunikovat s věřiteli společnosti ohledně možnosti odložení splatnosti jejich pohledávek nebo sjednání splátkového kalendáře.

KVĚTEN 2024

Výklad zakladatelských právních jednání

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2024, sp. zn. 27 Cdo 2235/2023

zakladatelská právní jednání, výklad obsahu zakladatelského právního jednání, akciové společnosti

Krátký komentář H&P | Nejvyšší soud zveřejnil během května 2024 rozhodnutí s významným obsahem pro korporační praxi. Týkalo se totiž výkladu obsahu zakladatelských právních jednání akciových společností.

V daném případě akcionáři nenašli shodu na tom, jak vykládat dvě ustanovení stanov akciové společnosti, která určovala hlasovací kvorum mj. pro zvýšení základního kapitálu. Kruciální otázkou bylo, zda přihlížet také k historii a jiným kritériím než jen k objektivnímu výkladu. Ta totiž naznačovala, že skutečný úmysl stran mohl být odlišný od toho, jak se textové vyjádření mohlo jevit veřejnosti.

Obecně pro právní jednání totiž platí, že se nejprve zkoumá skutečná vůle stran k okamžiku projevu vůle, a to se zohledněním všech předcházejících skutečností. Teprve pokud není možné skutečnou vůli stran zjistit, přikládá se textu takový význam, který by mu zpravidla přikládala osoba v postavení strany smlouvy. Tedy teprve sekundárně nastupuje výklad objektivní.

Nejvyšší soud však ve své praxi ustáleně uvádí, že taková pravidla pro obecná právní jednání nelze bez dalšího uplatňovat na zakladatelské dokumenty obchodních korporací. Pro ty totiž platí, že k nim často přistupují noví společníci a akcionáři, kteří při daném projevu vůle (při přijímání zakladatelských dokumentů) nebyli a nemohli být přítomni, proto ani originální úmysl projevu vůle nemohou znát.

Z tohoto důvodu dovolací soud pro pochopení obsahu zakladatelského právního jednání preferuje objektivní výklad, ledaže by se jednalo o ustanovení, která např. zavazují toliko zakladatele, nebo která netvoří materiální (korporační) obsah daného zakladatelského právního jednání.

V probíraném rozhodnutí došlo k potvrzení určité korekce tohoto přístupu pro poměry zákona o obchodních korporacích (jako obdobně platila pro obchodní zákoník). Nejvyšší soud uvedl, že s ohledem na specifické poměry konkrétní věci může být namístě postupovat při výkladu ujednání obsaženého ve společenské smlouvě (nebo stanovách) podle subjektivního výkladu tak, aby bylo dosaženo spravedlivého posouzení věci. Tedy přihlížet také k ostatním skutečnostem, které přijetí vykládaného textu zakladatelského právního jednání doprovázely. To znamená, že pro nalezení spravedlivého posouzení věci není vyloučeno prolomit také prim objektivního výkladu zakladatelských právních jednání. Pro takovéto případy tedy nezbývá než doporučit důkladnou archivaci minulých rozhodnutí a procesů, které k nim vedly. Mohou se Vám hodit nejen z hlediska péče řádného hospodáře či pochopení smyslu a účelu např. obchodně-smluvních vztahů společnosti, ale také pro pochopení interních korporačních dokumentů dané korporace.

Vybraná právní věta | Při výkladu ujednání stanov společnosti je nutné zásadně vycházet z výkladového pravidla stanoveného v § 556 odst. 1 větě druhé o. z. tj. tak, jak by mu rozuměla osoba v postavení osoby, které byl projev vůle určen, při zohlednění všech v úvahu přicházejících zjištěných okolností.

Ve specifických případech je namístě (tak, aby bylo dosaženo spravedlivého posouzení věci) postupovat při výkladu ujednání obsažených ve stanovách podle pravidla určeného v § 556 odst. 1 větě první o. z. tj. podle skutečné vůle (úmyslu) stran smlouvy, a to při zohlednění všech v úvahu přicházejících (zjištěných) okolností. Pakliže dovolatelka od počátku řízení tvrdila skutečnosti, které (byly-li by prokázány) mohou pravděpodobně vést k závěru, že je při výkladu ujednání obsažených ve stanovách nutné postupovat podle pravidla určeného v § 556 odst. 1 větě první o. z., musí se s takovými tvrzeními soud vypořádat.

ČERVEN 2024

Právo na odkup podílu

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2024, sp. zn. 27 Cdo 1605/2023

právo na odkup podílu, jednání ve shodě, ovládání, fair exit

Krátký komentář H&P | Červnový judikát se zaobíral problematikou práva společníka domáhat se odkupu svého podílu po ovládající osobě.

Společníkovo právo na tzv. fair exit je založeno v případě, že:

- ve společnosti je (alespoň jedna) ovládající osoba;
- sám společník požadující odkup není ovládající osobou;
- došlo k podstatnému zhoršení postavení společníka nebo došlo k jinému podstatnému poškození jeho oprávněných zájmů;
- tyto následky nastaly v důsledku jednání ovládající osoby;
- a po společníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby ve společnosti setrval.

Pokud jsou tyto podmínky splněny, vzniká ovládající osobě bez dalšího automaticky povinnost předložit poškozenému společníkovi bez zbytečného odkladu návrh na odkup jeho podílu za přiměřenou cenu.

V projednávané věci mělo být důvodem odkupu tvrzené krácení práva společníka na zisk (jakkoliv tento důvod přezkoumáván nebyl). Zajímavostí však bylo, že společnost měla tři společníky s 30% podílem a jednoho s 10% podílem. Tedy ve společnosti na první pohled nebyla žádná rozhodující síla, tedy ani ovládající osoba.

Obecné soudy ale měly za to, že dva z 30 % společníků jednají ve shodě. V případě, kdy sečteme hlasovací práva těchto osob jednajících ve shodě, rázem dokážeme ve společnosti identifikovat ovládající osoby s 60% podílem. Domněnku jednání ve shodě přitom založí celá řada skutečností – mimo reálného příbuzenského či právního vztahu mj. také uzavření dohody o výkonu hlasovacích práv (tzv. akcionářské dohody).

Nejvyšší soud v tomto konkrétním případě uzavřel, že pokud osoby jednající ve shodě spolu „v souhrnu“ tvoří ovládající osobu, může si společník vybrat, zda bude odkup svého podílu požadovat po všech takových společnících jednajících ve shodě, nebo pouze po kterémkoliv z nich dle jeho výběru (nebo po několika z nich). V konečném důsledku by se tak mohl domáhat odkupu i po menším společníkovi jednajícím ve shodě, který je v takovém případě považován za ovládající osobu.

Vybraná právní věta | Uplatní-li společník u ovládající osoby právo odkupu, je povinností ovládající osoby (jsou-li věcné předpoklady aplikace § 89 z. o. k. skutečně naplněny), aby tomuto společníkovi bez zbytečného odkladu předložila návrh na odkoupení podílu ve společnosti, tedy bez nutnosti konstitutivního soudního rozhodnutí o tom, zda byly předpoklady splněny. Vyvratitelná právní domněnka považuje za osoby ovládající i osoby jednající ve shodě, jež společně disponují podílem na hlasovacích právech ve výši alespoň 40 % všech hlasů ve společnosti za předpokladu, že stejným nebo vyšším podílem nenakládá jiná osoba, popř. osoby. Oprávněná osoba může požadovat celé plnění nebo jeho libovolnou část na všech osobách jednajících ve shodě, jen na některých, nebo na kterékoli z nich.

ČERVENEC 2024

Rozdělení podílu soudním smírem (zrušení spoluvlastnictví)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 7. 2024, sp. zn. 27 Cdo 2853/2023

podíl v obchodní korporaci, podílové spoluvlastnictví, smír, rozdělení podílu soudem

Krátký komentář H&P | Stejně jako červnové rozhodnutí je i to červencové ryze korporační a dotýká se možné dispozice s podílem, tentokrát nicméně v oblasti podílového spoluvlastnictví k podílu.

V probíraném případě Nejvyšší soud posuzoval situaci dvou dědiců, kteří se v rámci dědického řízení stali spoluvlastníky 50% podílu ve společnosti jako společného podílu. Ohledně tohoto podílu uzavřeli dědici dohodu o jeho vypořádání, která však byla svým obsahem v průběhu času mezi dědici sporná. Navrhli tak soudu schválení smíru, jehož obsahem byly výrok o neplatnosti této dohody a výrok o tom, že podíl náleží jako společný obchodní podíl do podílového spoluvlastnictví obou dědiců.

Soudy nižších instancí neschválili tento návrh na smír, mj. s argumentací, že původní dohodu o vypořádání podílu schválila valná hromada společnosti, přičemž dovolávat se neplatnosti je v takovém případě možné toliko v samostatném řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, nikoliv smírem.

Na tomto základě Nejvyšší soud přijal rovnou několik významných závěrů. Nejprve došlo k přijetí závěru, že úprava rozdělení podílu ve společnosti s ručením omezeným je dispozitivní. Ve společenské smlouvě je tedy možné rozdělení podílu zcela vyloučit, stanovit, že je oproti zákonné úpravě možné podíl rozdělit i jinak než v souvislosti s jeho převodem, případně zpřísnit/upravit/vyloučit nutnost souhlasu nejvyššího orgánu s rozdělením podílu.

Dále Nejvyšší soud uvedl, že spoluvlastníci podílu společnosti s ručením omezeným si mohou své spoluvlastnictví zrušit a vypořádat také soudním smírem. Stejně jako právní úprava převoditelnosti podílu ani právní úprava rozdělení podílu není součástí tzv. statusových otázek. Účastníkem takového řízení o vypořádání spoluvlastnictví tak mj. nemusí být sama právnická osoba.

V neposlední řadě – na zrušení podílového spoluvlastnictví k podílu ve společnosti s ručením omezeným se bude aplikovat obecná úprava občanského zákoníku o vypořádání spoluvlastnictví. Zákon o obchodních korporacích, regulující rozdělení podílu v souvislosti s jeho převodem, se tak na takový případ vůbec neaplikuje. To také znamená, že k vypořádání svého společného podílu dědicové souhlas valné hromady vůbec nepotřebovali. Tím spíše se nemuseli domáhat neplatnosti rozhodnutí valné hromady (bylo mimo její působnost, tedy zdánlivé).

Je tedy na společnících s ručením omezeným, zdali a jak rozdělení podílu (i mimo souvislost s jeho převodem) budou ve společenské smlouvě regulovat, resp. zda jej vůbec připustí a za jakých podmínek.

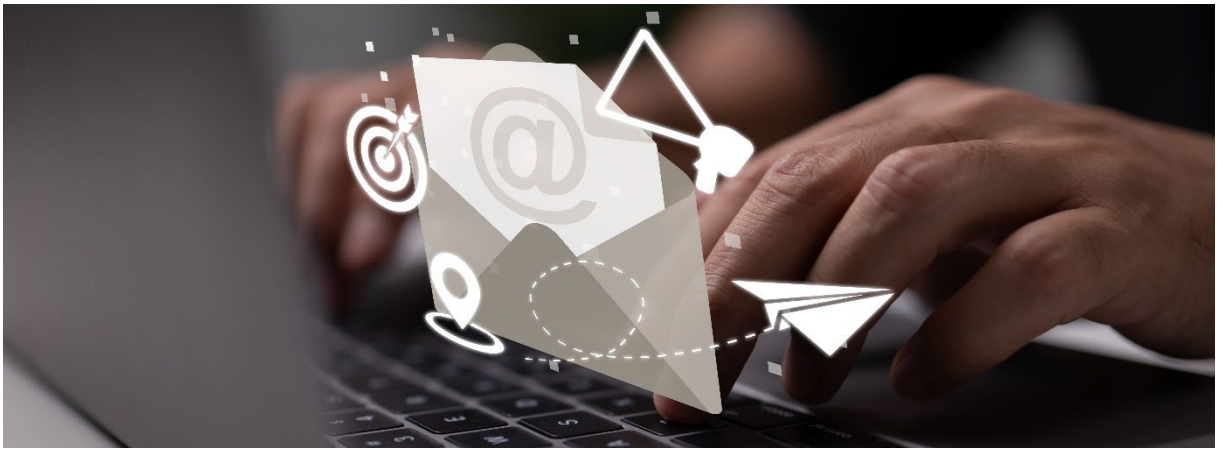
Vybraná právní věta | Rozdělení podílu ve společnosti s ručením omezeným je právním jednáním společníka, jehož smyslem je umožnit převod nebo přechod rozdělené části (rozdělených částí) podílu na jinou osobu, popř. na více osob. Stejně jako právní úprava převoditelnosti podílu ve společnosti s ručením omezeným proto ani právní úprava rozdělení podílu není součástí práva týkajícího se postavení osob ve smyslu § 1 odst. 2 o.z. Spoluvlastníci obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným si tedy mohou spoluvlastnictví zrušit a vypořádat soudním smírem.

Dispozitivní zákonná úprava umožňuje rozdělení podílu společníka společnosti s ručením omezeným pouze v souvislosti s jeho převodem nebo přechodem. Hodlá-li tudíž společník převést část svého podílu na jinou osobu, popř. chce-li společník – fyzická osoba, aby část jeho podílu přešla na některého z jeho dědiců či na odkazovníka, či uvažuje-li společník – právnická osoba o rozdělení svého podílu s tím, že jeho jednotlivé části přejdou na různé právnické osoby jako na právní nástupce, musí si k takové dispozici obstarat souhlas valné hromady.

SRPEN 2024

Účinnost jednostranného jednání doručeného e-mailem

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 8. 2024, sp. zn. 27 Cdo 3499/2023

doručování e-mailem, smlouva o výkonu funkce, překážky doručení

Krátký komentář H&P | Léto roku 2024 bylo uzavřeno rozhodnutím Nejvyššího soudu, který se zaobíral účinností doručování právních jednání. Nejvyšší soud v rozhodnutí vyjasnil problematiku účinnosti jednostranného hmotněprávního jednání doručovaného prostřednictvím e-mailové schránky, to vše na podkladu oznámení o nezvolení předsedy představenstva na další funkční období.

V projednávané věci šlo totiž o doručení oznámení předsedovi představenstva, že nebude zvolen pro další funkční období. V daném případě bylo doručení důležité z důvodu, že pokud byl žalobce (předseda představenstva) obeznámen o svém nezvolení s dostatečným předstihem, měl nárok na nižší odstupné. Oznámení mu v tomto případě došlo e-mailem, a to ještě v okamžiku, kdy čerpal dovolenou.

Co se týká formy oznámení o opětovném nezvolení, nebyla smluvně sjednána, a proto se v projednávané věci uplatnila imanentní zásada bezformálnosti právních jednání. Nejvyšší soud dovodil, že pokud byla e-mailová zpráva uložena do e-mailové schránky, kterou adresát běžně užívá, lze – při absenci objektivních překážek doručení – uzavřít, že zásilka se dostala do dispoziční sféry adresáta.

Z judikatury Nejvyššího soudu se přitom dlouhodobě podává, že není nezbytné, aby se adresát skutečně s právním jednáním seznámil. Postačuje, že má objektivně možnost tak učinit. Nejvyšší soud však v projednávané věci zdůraznil, že za objektivní překážku nelze považovat ani čerpání dovolené v souladu se smlouvou o výkonu funkce, neboť připomněl, že statutární orgán je členem orgánu po celou dobu funkčního období od okamžiku vzniku funkce do jejího zániku, takzvaně „24 hodin denně, 7 dní v týdnu“. Skutečnost, že adresát nebyl povinen otevírat e-mailovou schránku, ani očekávání adresáta ohledně doručení zásilky v době čerpání jeho dovolené tak nehrají roli.

Doručování je nezbytnou součástí právních jednání, neboť zajišťuje, aby všechny strany byly řádně a včas informovány o důležitých úkonech, což je klíčové pro ochranu jejich práv a povinností, a zároveň přispívá k transparentnosti a předvídatelnosti právních vztahů. Správné doručení písemností je tak prvním klíčem k úspěchu ve věci.

Vybraná právní věta | Doručit právní jednání lze i pomocí e-mailové schránky. Má-li se zásilka dostat do dispoziční sféry adresáta, musí být zjevné, že adresát e-mailovou schránku běžně užívá, popř. odesílatele vyzval, aby uvedenou e-mailovou adresu použil, a musí být nepochybné, že e-mail byl uložen do e-mailové schránky adresáta.

Pokud je nesporné, že e-mailová zpráva byla uložena do e-mailové schránky adresáta, kterou adresát běžně užívá, lze – při absenci objektivních překážek doručení – uzavřít, že zásilka se dostala do dispoziční sféry adresáta. „Čerpání dovolené“ nepředstavuje v dané věci objektivní překážku, pro kterou se dovolatel s Oznámením nemohl seznámit. Dovolatel přehlíží, že osoba povolaná do funkce člena orgánu společnosti je členem orgánu po celou dobu od vzniku funkce do jejího zániku, takříkajíc „24 hodin denně, 7 dní v týdnu“. Na uvedeném závěru přitom nemůže ničeho změnit ani článek XVIII odst. 2 Smlouvy, podle něhož byl dovolatel „v rozsahu 25 pracovních dnů v průběhu kalendářního roku“ uvedenou dobu oprávněn svou funkci „nevykonávat“.

ZÁŘÍ 2024

Ručení zahraničního člena voleného orgánu za dluhy společnosti

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2024, sp. zn. 27 Cdo 3032/2023

ručení zahraničního člena voleného orgánu, příslušnost soudu mezinárodní

Krátký komentář H&P | Podzimní výběr judikátů se podobně jako dubnové rozhodnutí zabýval ručením členů statutárního orgánu za dluhy společnosti. Zářijové rozhodnutí přináší zásadní výklad k otázce mezinárodní příslušnosti soudů ve sporech o ručení člena voleného orgánu za dluhy společnosti.

Takové spory bývají běžné v situacích, kdy člen orgánu – často i zahraniční – nesplní své povinnosti při výkonu funkce, způsobí společnosti újmu, a věřitelé neúspěšní při vymáhání své pohledávky za společností po něm následně požadují plnění na své nároky jako ručitele společnosti.

Podstata věci spočívala ve výkladu článků nařízení Brusel I bis, které určuje mezinárodní příslušnost soudů v občanských a obchodních věcech, a v otázce možnosti žalovat jednatele české společnosti usazeného v Rakousku za škodu způsobenou věřitelům tím, že nesplnil své povinnosti při výkonu funkce v této české společnosti.

Nejvyšší soud se ve sporu vedeném proti rakouskému jednateli inspiroval přístupem Soudního dvora Evropské unie v kauze ÖFAB, který se zabýval problematikou zákonného ručení člena statutárního orgánu v poměrech švédského práva. Na tomto základě Nejvyšší soud upřesnil výčet možností, kde mohou věřitelé podat žalobu na základě ručení podle § 159 odst. 3 o. z., neboť uzavřel, že se jedná o kategorii „věcí týkající se deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti“.

V souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu mají věřitelé podle uvedeného nařízení možnost uplatnit svůj nárok na plnění své pohledávky vůči členovi voleného orgánu jako ručiteli (za splnění předpokladu § 159 odst. 3 o.z.):

- u soudů členského státu Evropské unie, v němž má žalovaný člen voleného orgánu bydliště nebo sídlo (bez ohledu na státní příslušnost),
- u soudu v místě, kde věřitelův závazek měl být splněn (a nebyl, tedy tam, kde došlo k jeho újmě nesplněním), nebo
- u soudu v místě, s nímž jsou nejúžeji spjaty činnosti vykonávané společností a finanční situace související s těmito činnostmi.

Toto rozhodnutí je pro věřitele důležité, protože jim poskytuje jistotu, že své pohledávky mohou efektivně vymáhat i přes mezinárodní překážky spojené s obsazením statutárních orgánů společností.

Vybraná právní věta | Smyslem ručení podle § 159 odst. 3 o.z. je dosáhnout splacení pohledávek, které společností nemohly být uhrazeny v plném rozsahu vzhledem k tomu, že člen voleného orgánu společnosti nesplnil své povinnosti. Nejvyšší soud nepochybuje o tom, že právě uvedené závěry Soudního dvora se obdobně prosadí i v řízení o žalobách opřených o § 159 odst. 3 o.z. Proto i v případě žaloby vycházející z titulu ručení podle § 159 odst. 3 o.z. je žalobci dána na výběr mezinárodní příslušnost soudu podle čl. 7 odst. 2 nařízení Brusel I bis; místem, kde došlo nebo může dojít ke škodné události, je místo, s nímž jsou spjaty činnosti vykonávané společností a finanční situace související s těmito činnostmi.

ŘÍJEN 2024

Ručení statutárního orgánu

Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 14. 11. 2024, sp. zn. C-613/23

ručení členů statutárních orgánů za nesplněné dluhy korporace, liberace, eurokomfortní výklad

Krátký komentář H&P | V říjnu pokračujeme judikaturní řadou k ručení členů statutárních orgánů za nesplněné dluhy korporace. V zářijovém rozhodnutí jsme popisovali přístup Nejvyššího soudu k možnostem výběru místa soudu, když je žalován zahraniční člen statutárního orgánu.

V rámci tohoto tématu se jedná o volné navázání také na předchozí rozhodnutí Nejvyššího soudu (27 Cdo 1993/2023), ve kterém byl připuštěn postup správce daně domáhat se ručení jednatele za veřejnoprávní dluh společnosti, ve které vykonával funkci statutárního orgánu. Dluh, za který jednatel ručil, přitom spočíval v daňovém nedoplatku, přičemž správce daně je oprávněn v takovém případě postupovat dle daňového řádu k vymožení nedoplatku přímo po jednateli, nedomůže-li se jej po společnosti.

K Soudnímu dvoru EU se dostal jako předběžná otázka spor o soulad nizozemského práva s principem proporcionality a unijní úpravou dotýkající se příbuzné oblasti. V nizozemském právu je (zjednodušeně) možné dovodit ručení (či solidární odpovědnost) statutárního orgánu za daňové nedoplatky společnosti, pokud (i) sice splnil notifikační povinnost o potenciálních finančních problémech společnosti ve vztahu k daňovému nedoplatku, ale přispěl výkonem své funkce k nepříznivé hospodářské situaci, nebo (ii) neoznámil finanční situaci společnosti, přičemž zavinění se již dále nevyžaduje (ale je mu dána možnost liberace).

SDEU sdělil, že takovou úpravu považuje za souladnou s unijním právem. Liberačním důvodem ale nesmí být pouze případy vyšší moci, ale i další odůvodnitelné případy – jako např. rada odborníka v dané oblasti, na kterého se mohl odůvodněně spolehnout.

Je namístě připomenout, že v českém prostředí vzniká ručitelský vztah jednatelů za dluhy společnosti na základě naplnění předvídaných objektivních okolností. Tou hlavní podmínkou mj. je porušení péče řádného hospodáře statutárního orgánu při výkonu jeho funkce. Připomínáme, že i v rámci ní – konkrétně v rámci složky odbornosti – je člen statutárního orgánu dokonce povinen rozpoznat okamžik, kdy je nutné přizvat si pro výkon své funkce vhodného odborníka. Ani v našich poměrech tak tento „liberační“ důvod nemusí být členům statutárního orgánu zapovězen.

Vybraná právní věta | Článek 273 směrnice 2006/112 ve spojení se zásadou proporcionality musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, podle níž je člen statutárního orgánu subjektu, který nesplnil povinnost oznámit neschopnost tohoto subjektu zaplatit dluh na DPH, povinen k tomu, aby se zprostil společné a nerozdílné odpovědnosti za zaplacení tohoto dluhu, prokázat, že mu nesplnění této oznamovací povinnosti nelze přičítat, pokud daná právní úprava umožňuje uplatnit jakoukoli relevantní okolnost, včetně okolností jiných než vyšší moc, prokazující, že dotčená osoba není odpovědná za nesplnění uvedené povinnosti. Pokud se tedy členovi statutárního orgánu podaří prokázat, že mu nelze přičítat nesplnění této povinnosti, má možnost rovněž prokázat, že platební neschopnost subjektu není důsledkem zjevně špatného řízení nebo správy z jeho strany během tří let předcházejících datu splatnosti platby. Vzhledem k tomu, že v takovém případě smí člen statutárního orgánu uplatnit pouze okolnosti, které vylučují zjevně špatné řízení nebo správu z jeho strany, nejeví se, že by skutečnost, že nese toto důkazní břemeno, představovala přehnanou procesní povinnost nebo procesní povinnost, která by byla v rozporu s judikaturou soudního dvora.

Právní úprava, ze které vyplývá autonomie každého zdaňovacího období, pro které existuje oznamovací povinnost, nepřekračuje meze toho, co je nezbytné pro správný výběr DPH, pouze z toho důvodu, že její použití může mít negativní důsledky pro člena statutárního orgánu subjektu, který neoznámil platební neschopnost tohoto subjektu za určité období, přičemž své funkce ostatně vykonával v dobré víře a nedopustil se zneužití nebo podvodu.

Článek 273 směrnice 2006/112 ve spojení se zásadou proporcionality tedy musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, v jejímž důsledku člen statutárního orgánu subjektu, který neoznámil platební neschopnost tohoto subjektu, zůstává společně a nerozdílně odpovědným za zaplacení dluhu z titulu DPH vztahující se ke konkrétnímu období, zatímco byl zproštěn dluhu ze stejného titulu vztahujícího se k období bezprostředně následujícímu poté, co mohl prokázat, že jednal v dobré víře a během předchozích tří let vynaložil veškerou požadovanou odbornou péči, aby zabránil neschopnosti subjektu splnit jeho povinnosti, a jeho účast na zneužití nebo podvodu je vyloučena.

LISTOPAD 2024

Určitost zápisu předmětu podnikání

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2024, sp. zn. 27 Cdo 3391/2023

zápis předmětu podnikání, určitost předmětu podnikání, obchodní rejstřík

Krátký komentář H&P | Předposlední měsíc roku 2024 doprovodil výběr judikátu upřesňujícího dřívější závěry Nejvyššího soudu k tomu, jak konkrétně a přesně musí být vymezen předmět podnikání v obchodním rejstříku, a to zejména ve vztahu k častému obsahu tohoto zápisu v podobě „výroba, obchod, služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“.

Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí zdůraznil, že zápis má být srozumitelný a musí odrážet zakladatelské právní jednání společnosti, bez obecných odkazů na živnostenský rejstřík (živnostenský zákon), dokumenty či znění jiného zákona.

Případy, které Nejvyšší soud označil nyní za nesprávné jsou např.:

- Použití obecného odkazu na živnostenský zákon: Zápis typu „výroba, obchod, služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“ podle soudu neumožňuje třetím stranám zjistit, co je skutečným předmětem podnikání společnosti.
- Odkaz na živnostenský rejstřík: Formulaci „v rozsahu živností zapsaných v živnostenském rejstříku“ soud označil za nepřípustnou, protože nutí nahlížet do dalších zdrojů a oslabuje informační hodnotu obchodního rejstříku.
- Odkazy na číselné seznamy oborů činností: Ani zápis „v rozsahu oborů činností č. 1–81“ není správný, neboť není možné bez dalšího zjistit, co jednotlivá čísla představují. Třetí osoby by musely dohledávat obsah přílohy zákona k datu přijetí zakladatelského právního jednání, což odporuje požadavku na srozumitelnost zápisu.
- Neúplný nebo zavádějící zápis: Pokud společnost v rejstříku uvede pouze část činností definovaných v zakladatelském právním jednání (např. pouze některé obory živnosti volné), aniž by to odpovídalo zakladatelskému jednání, zápis je nesprávný.

Praktickým problémem takových zápisů v obchodním rejstříku je dle Nejvyššího soudu to, že třetí osoby nemohou jednoduše a jasně zjistit, co společnost skutečně dělá, aniž by to musely přes „odkaz“ uvedený ve veřejném rejstříku dohledávat v dalších zdrojích.

Nejvyšší soud zdůraznil, že předmětem podnikání zapisovaným do veřejného rejstříku jsou činnosti určené zakladateli (společníky, členy) společnosti v zakladatelském právním jednání, nikoliv jejich podmnožina tvořená předměty podnikání, které si ze zakladatelského právního jednání vyberou členové statutárního orgánu společnosti a oznámí je živnostenskému úřadu.

Co z rozhodnutí vyplývá? Společnosti by měly prověřit, zda mají v obchodním rejstříku zapsány konkrétní činnosti, nikoliv jen obecné formulace. Nejvyšší soud tak dále prohlubuje přísně nastavený přístup k posuzování určitosti předmětu podnikání.

Včasná revize zakladatelských dokumentů i zápisů v obchodním rejstříku a s ní případně související změna těchto zápisu mohou znamenat předejití možným zásahům rejstříkového soudu, případně zajištění plnění povinností statutárním orgánem v souladu s aktuální judikaturou.

Vybraná právní věta | Jakkoliv si obchodní korporace může předmět podnikání v zakladatelském právním jednání dostatečně určitě vymezit i například odkazem na znění živnostenského zákona, v obchodním rejstříku musí mít zapsán konkrétní údaj o jednotlivých předmětech podnikání takto vymezených (jednotlivé obory živnosti volné). Tedy údaje, které lze zjistit výkladem ujednání obsaženého v zakladatelském právním jednání.

Předmětem podnikání, jenž se zapisuje do veřejného rejstříku, jsou činnosti určené zakladateli (společníky, členy) obchodní korporace v zakladatelském právním jednání, nikoliv jejich podmnožina tvořená předměty podnikání, které si ze zakladatelského právního jednání vyberou členové statutárního orgánu obchodní korporace a oznámí je živnostenskému úřadu (dovolací soud zde ponechává stranou, zda členové statutárního orgánu mohou bez dalšího zužovat předmět podnikání určený zakladateli, resp. společníky či členy obchodní korporace).

PROSINEC 2024

Vada smlouvy o výkonu funkce jako důvod neplatnosti usnesení valné hromady

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2024, sp. zn. 27 Cdo 1246/2024

smlouva o výkonu funkce, neplatnost usnesení valné hromady, vady smlouvy o výkonu funkce

Krátký komentář H&P | Výběr nejpodstatnějších judikátů za rok 2024 uzavíráme rozhodnutím dovolacího soudu, které se zabývalo schvalováním odměny člena statutárního orgánu. V daném případě došlo ke schválení smlouvy o výkonu funkce jednatele (vč. jeho odměňování), který byl zároveň majoritním společníkem společnosti, a to pochopitelně hlasy tohoto většinového společníka.

Ostatní společníci ale s obsahem smlouvy o výkonu funkce nesouhlasili, a to jednak se způsobem výkonu funkce (smlouva uváděla, že má jednatel vykonávat funkci osobně anebo skrze zmocněnce), jednak s ujednáním o odměňování, které považovali za nepřiměřené.

Nejvyšší soud připomněl, že již v období před rekodifikací platilo, že vada schvalovaného dokumentu může být důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, kterým dochází ke schválení daného právního jednání. Tak tomu bylo např. při schvalování účetní závěrky. V závislosti na závažnosti vad účetní závěrky mohou být tyto vady taktéž důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady.

Obdobně tomu tak dle Nejvyššího soudu je i v případě schvalování smlouvy o výkonu funkce jednatele. Platí tak, že je-li smlouva o výkonu funkce neplatná pro rozpor se zákonem v části, jež se týká odměňování, tj. v té části, jež je hlavním důvodem zákonného požadavku na schválení smlouvy o výkonu funkce valnou hromadou, může být tato částečná neplatnost smlouvy o výkonu funkce také důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, které smlouvu schvalovalo.

Tedy i v případě, že samotný průběh valné hromady nemusel být zatížen vadou, může být přijaté usnesení neplatné pro vadnost podkladového dokumentu – smlouvy o výkonu funkce. Proto mohou soudy k námitce navrhovatele mj. zkoumat, zda je smlouva o výkonu funkce v podstatných náležitostech platně sjednaná, či nikoliv.

Potvrzuje se proto, že oblast odměňování není radno podceňovat a brát na lehkou váhu. Bezvadný musí být jak průběh schvalování odměny na valné hromadě, tak i samotná smlouva o výkonu funkce.

Vybraná právní věta | Vyžaduje-li zákon, aby určité právní jednání schválila valná hromada, může být rozpor obsahu tohoto právního jednání se zákonem – za určitých okolností – důvodem pro vyslovení neplatnosti (schvalujícího) usnesení valné hromady. Takový závěr je však možné učinit pouze pro případy, kdy se rozpor se zákonem dotýká těch podstatných náležitostí schvalovaného právního jednání, pro které zákon (resp. jeho smysl a účel) požadavek souhlasu valné hromady stanoví.

V řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, kterým valná hromada schválila smlouvu o výkonu funkce, je soud – k námitce navrhovatele – oprávněn zkoumat (mimo jiné), zda je smlouva o výkonu funkce (ne)platná ve svých podstatných náležitostech, tj. zejména v ujednáních o odměně za výkon funkce. Týká-li se neplatnost takové části smlouvy, jež nepředstavuje z hlediska smyslu a účelu zákona její podstatnou náležitost nezbytně podléhající souhlasu valné hromady, nemůže tato neplatnost být důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o schválení smlouvy.

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

www.havelpartners.cz